

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

ÚVOD

Úvod

V uplynulom roku sme boli svedkami množstva rôznorodých hospodárskych a menovopolitických zmien doma i v zahraničí. Našu ekonomiku silno zasiahli nepriaznivé dôsledky globálnej hospodárskej krízy. Národná banka Slovenska sa stala súčasťou Eurosystemu a zapojila sa do riešenia mnohých nových výziev regionálneho a svetového významu v oblasti finančnej stability.

Zásadnou zmenou v roku 2009 z pohľadu NBS bolo úspešné zavedenie eura a prechod na spoločnú menovú politiku. Eurosystem rozhoduje o menovej politike, devízových intervenciách, devízových rezervách, objeme peňazí v obehu a medzinárodnej spolupráci. NBS v súlade s rozhodnutím Eurosystemu vykonáva trhové operácie, devízové intervencie, spravuje devízové rezervy, vydáva eurové bankovky a eurové mince a aktívne sa zúčastňuje na medzinárodných rokovaniach. Guvernér NBS ako plnohodnotný člen Rady guvernérov spolurozhoduje o menovej politike pre celú eurozónu. Mnohí zamestnanci NBS sú členmi rôznych komisií a pracovných skupín a zúčastňujú sa tak na tvorbe európskej menovej politiky.

Spoločná menová politika nám prináša viacero výhod. V prípade turbulencií nepodlieha ekonomika SR regionálnym výkyvom. Znížilo sa riziko nedostatočnej likvidity bankového sektora a klesli náklady financovania sa štátu a podnikov.

Zavedenia eura prinieslo významné zmeny aj do oblasti platobných infraštruktúr. NBS začala prevádzkovať platobný systém TARGET2-SK, ktorý je súčasťou transeurópskeho platobného systému. NBS zároveň pretransformovala platobný systém SIPS na EURO SIPS. Všetky zmeny súvisiace so zavedením eura prebehli bezproblémovo, čo bolo výsledkom dôkladnej prípravy v predchádzajúcim období.

Pre Slovensko, konvergujúcu krajinu s pôvodne pohyblivým kurzom, bolo veľkou výzvou udržať nízku infláciu aj po zániku pozitívneho vplyvu posilňovania domácej meny. Vývoj v roku 2009 potvrdil, že zhodnocovanie kurzu nemalo výraz-

ný vplyv na vývoj spotrebiteľských cien. Slovensko zaznamenalo historicky najnižšiu priemernú infláciu (0,9 %). Vplyv zavedenia eura na infláciu bol podľa našich odhadov približne 0,15 percentuálneho bodu, čo je v súlade so skúsenosťami krajín, ktoré zaviedli euro v minulosti. Ak by sa pri výpočte brali do úvahy aj položky s klesajúcimi cenami, priamy vplyv prechodu na euro by bol približne nulový.

Globálna finančná kríza spočiatku priamo neovplyvnila domácu ekonomiku a finančný sektor. Vďaka prebytočnej likvidite nevznikol na Slovensku problém s refinancovaním sa bánk. Banky mali dostatok domácich podnikateľských možností, uplatňovali konzervatívne podnikateľské modely a vo veľmi malej miere využívali inovatívne finančné nástroje. V snahe predísť prípadným neodôvodneným odlevom finančných prostriedkov sprísnila Národná banka Slovenska pravidlá pre krátkodobú likviditu.

Zdravý finančný sektor ani zavedenie spoločnej európskej meny však neochránili Slovensko pred negatívnym vplyvom globálnej hospodárskej recesie. Po viacročnom období rýchleho rastu zaznamenalo Slovensko v roku 2009 výrazný prepád HDP. Pokles bol najcitlivejší v prvom štvrtroku a v priebehu roka sa postupne spomaloval. Napriek tomu reálny HDP SR sa v priemere za rok 2009 medziročne znížil o 4,7 %. Rozhodujúci vplyv mal nepriaznivý vývoj zahraničného dopytu. Nižšia ekonomická aktivita sa odrazila v zhoršení situácie na trhu práce. Znížil sa počet zamestnaných a vzrástla miera nezamestnanosti. Vzhľadom na veľkú otvorenosť a vysoký podiel cyklických odvetví patrilo Slovensko medzi krajiny EÚ najviac zasiahnuté globálnou hospodárskou krízou.

Domáca hospodárska politika reagovala na vzniknutú situáciu prijatím viacerých opatrení. Fiškálna politika sa zamerala na podporu využívania fondov EÚ a PPP projektov. Slovensko sa pridalo tiež k Európskemu plánu obnovy. Posilnila sa podpora vybraných verejných finančných inštitúcií a dočasne sa opäť zaviedla plná ochrana vkladov. Menová politika prispela postupným znížením základnej úrokovej sadzby

Ú V O D

na úroveň 1 % (o 225 bodov počas roka 2009). So zvyšujúcou sa závažnosťou dôsledkov globálnej finančnej a hospodárskej krízy pristúpila ECB k dodatočným neštandardným opatreniam. Išlo predovšetkým o plné uspokojovanie dopytu v refinančných operáciách za fixnú sadzbu, rozšírenie zoznamu akceptovateľného kolaterálu, rozšírenie splatností refinančných operácií, swapové operácie v iných menách a nákup zabezpečených cenných papierov denominovaných v eurách.

V záujme vytvoriť právne predpoklady na účinný boj s globálnou finančnou krízou pripravila NBS tzv. protikrízový zákon (zákon č. 276/2009 Z. z.), ktorý umožňuje poskytnutie stabilizačnej pomoci komerčným bankám. Tento právny predpis je obdobou zákonov, ktoré prijali aj iné štáty EÚ. Na rozdiel od iných krajín EÚ Slovensko prijalo tento zákon iba z preventívnych dôvodov a s cieľom posilniť právnu istotu pre prípad vzniku krízovej finančnej situácie. Ďalšou významnou legislatívnou zmenou z pohľadu NBS bolo prijatie zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve. Cieľom bolo zaviesť rovnaké pravidlá pre výkon sprostredkovateľských a poradenských činností v sektoroch poisťenia alebo zaistenia, kapitálového trhu, dopln-

kového dôchodkového sporenia, poskytovania úverov a v sektore prijímania vkladov. Významné legislatívne zmeny v oblasti platobného styku priniesol zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Súčasťou tohto zákona bola aj novelizácia zákona o NBS, na základe ktorej sa pristúpilo k postupnému znižovaniu počtu členov Bankovej rady NBS. Banková rada bude mať 5 členov: guvernéra, dvoch viceguvernérov a dvoch ďalších členov.

Kríza zmenila doterajšie chápanie finančnej stability. Správa skupiny na vysokej úrovni pod vedením Jacqua de Larosiera navrhla viacero konkrétnych krokov na zdokonalenie súčasného rámca finančnej stability. Na zvýšenie finančnej stability EÚ a zlepšenie makroobzretného dohľadu by mal vzniknúť Európsky výbor pre systémové riziká a Európsky systém orgánov finančného dohľadu. NBS sa aktívne zapája do diania v tejto oblasti. Hlavnými témami nadnárodných rokovaní a zároveň kľúčovými oblasťami záujmu NBS v nasledujúcom období budú pravdepodobne otázky zdokonalenia medzinárodného dohľadu nad finančným sektorom a s tým súvisiace riziko možného obmedzenia kompetencií domácich orgánov dohľadu.

Máj 2010

Jozef Makúch
guvernér

Členovia Bankovej rady NBS

Prvý rad zľava: Martin Barto, Ivan Šramko, Viliam Ostrožlík

Druhý rad zľava: Slavomír Šťastný, Gabriela Sedláková, Ľudovít Ódor, Jozef Makúch, Karol Mrva, Milena Koreňová, Štefan Králik, Peter Ševčovic

BANKOVÁ RADA NÁRODNEJ BANKY SLOVENSKA

Najvyšším riadiacim orgánom NBS je Banková rada Národnej banky Slovenska (ďalej len „banková rada“). Jej pôsobnosť a kompetencie vymedzuje predovšetkým zákon o NBS, ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy a Organizačný poriadok NBS.

S účinnosťou od 1. decembra 2009 má banková rada podľa § 7 zákona o NBS päť členov. Členmi bankovej rady sú guvernér, dvaja viceguverneri a dvaja ďalší členovia. Funkčné obdobie členov bankovej rady je päťročné. Funkčné obdobie guvernera, viceguvernera a iného člena bankovej rady začína plynúť dňom účinnosti jeho vymenovania do príslušnej funkcie. Tá istá osoba môže byť vymenovaná za člena bankovej rady opätovne, pričom za guvernera alebo viceguvernera môže byť vymenovaná najviac na dve funkčné obdobia.

Do 30. novembra 2009 mala banková rada podľa zákona o NBS 11 členov.

Od 1. decembra 2009 až dovtedy, kým celkový počet ďalších členov bankovej rady klesne na cieľový stav päť členov, sú členmi bankovej rady guverner, jeden viceguverner a všetci ďalší členovia

bankovej rady, ktorí boli za členov bankovej rady vymenovaní pred 1. decembrom 2009 a ktorým trvá funkčné obdobie k 1. decembru 2009, a to až do zániku ich funkcie člena bankovej rady.

Guvernera a viceguvernerov vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky na návrh vlády po ich schválení Národnou radou Slovenskej republiky. Dvoch ďalších členov bankovej rady vymenúva a odvoláva vláda na návrh guvernera NBS.

Členmi bankovej rady v roku 2009 boli:

- Ing. Ivan Šramko, guvernér,
- Ing. Viliam Ostrožlík, MBA, viceguverner, poverený riadením odboru finančného riadenia, odboru riadenia ľudských zdrojov a odboru medzinárodných vzťahov a komunikácie,
- Ing. Martin Barto, CSc., viceguverner, poverený riadením útvaru dohľadu nad finančným trhom, ktorý zahŕňa odbor dohľadacích, odbor povolovacích a konaní pred NBS a odbor regulácie a metodiky riadenia rizík,
- Ing. Milena Koreňová, poverená riadením oblasti platobného styku a peňažného obehu,
- Ing. Štefan Králik poverený riadením oblasti kancelárie guvernera a právnych služieb (od 1. apríla 2009),

BANKOVÁ RADA NBS

- doc. Ing. Jozef Makúch, PhD., poverený riadením oblasti bezpečnosti a hospodárenia,
- RNDr. Karol Mrva poverený riadením oblasti operácií na finančných trhoch,
- Mgr. Ľudovít Ódor poverený riadením oblasti výskumu,
- Ing. Gabriela Sedláková, členka bankovej rady,
- Ing. Peter Ševčovic poverený riadením menovej oblasti (do 1. októbra 2009),
- Ing. Slavomír Šťastný, PhD., MBA, poverený riadením oblasti informačných technológií.